

Bijlage

2

De preventieve en actieve aanpak van werkloosheid in Vlaanderen

Evaluatie van de Vlaamse prestaties
in het kader van de
Europese werkgelegenheidsrichtsnoer
1 en 2

Inleiding: opzet en situering van deze bijlage

Het opzet van deze bijlage is de evaluatie van de Vlaamse prestaties in het kader van het Europese richtsnoer 1 (preventieve aanpak) en richtsnoer 2 (actief arbeidsmarktbeleid). Deze kwantitatieve en kwalitatieve evaluatie is gebaseerd op de VDAB-cijfers die traditioneel worden opgemaakt in functie van het Vlaams en Nationaal Actieplan Europese richtsnoeren (VLAP en NAP). Een integraal overzicht van de VDAB-prestaties en -indicatoren vindt u in de VDAB-bijlage (bijlage 3). Daarnaast wordt ook gebruik gemaakt van twee nieuwe internationaal vergelijkbare bronnen die werden ontwikkeld in functie van de opvolging van deze twee Europese richtsnoeren: het Eurobarometer-survey bij geregistreerde werkzoekenden en de European Labour Market Policy (LMP) databank. De Vlaamse overheid heeft meegewerkt aan de realisatie van beide bronnen. Achteraan deze bijlage vindt u een aantal kerncijfers en tabellen gebaseerd op deze beide internationale bronnen.

1. Instroom en uitstroom van werkzoekenden

1.1 *Het risico op langdurige werkloosheid neemt toe voor volwassen werkzoekenden*

De verzwakte economische conjunctuur in Vlaanderen en de stijging van de werkloosheid sinds de zomer van 2001 heeft een duidelijke weerslag op de Europese prestatie-indicatoren m.b.t. de preventieve aanpak van langdurige werkloosheid. Met name bij de volwassen werkzoekenden neemt de instroom in de langdurige werkloosheid fors toe (van 24,6% in 2000 tot 35,7% in 2001), bij de jonge werkzoekenden (- 25 jaar) blijft de instroom in de langdurige werkloosheid stabiel (ongeveer 25%). Van de meer dan 113.000 volwassen werkzoekenden (ouder dan 25 jaar) die zich in de periode tussen januari en december 2000 inschreven als werkzoekende is 12 maanden later ruim één op drie (meer dan 40.000) nog steeds werkzoekend, tegenover één op vier het jaar voordien (zie VDAB-bijlage 3).

Deze vaststelling lijkt in tegenspraak met de recente toename van het aantal en aandeel kortdurig werkzoekenden in Vlaanderen. Het aandeel kortdurig werkzoekenden (minder dan één jaar werkzoekend) is toegenomen

van 57% in januari 2000 tot 65% in januari 2001¹. Uit de dynamische gegevens die opgevolgd worden in het kader van de Europese richtsnoeren blijkt echter dat het risico op langdurige werkloosheid in 2001 is toegenomen voor volwassen werkzoekenden, en gestabiliseerd voor jonge werkzoekenden. De daling van het absolute aantal en relatieve aandeel langdurige werklozen is dan ook minstens gedeeltelijk een gevolg van de kleine cohortes nieuwe werkzoekenden in de voorgaande gunstige periode (1999-2000). Het zijn precies deze relatief kleine cohortes werkzoekenden die in 2001 de kaap van de 'langdurige' werkloosheid (vanaf 1 jaar voor volwassenen) overschrijden. Indien geen efficiënte preventieve en actieve aanpak geboden wordt aan de huidige – en grotere – cohortes nieuwe werkzoekenden, en bijgevolg hun instroom in de langdurige werkloosheid wordt teruggedrongen, bestaat het risico dat het aantal en aandeel langdurig werklozen vanaf de zomer van 2002 opnieuw zal toenemen.

1.2 *De beleidsuitdaging van de 'interim-werkloosheid'*

Bovendien heeft ook het 'draaideureffect' van de arbeidsreserve in een neerwaartse conjunctuur een impact op deze cijfers. Van de groep 'nieuw' ingeschreven werkzoekenden in de loop van 2000 is in de loop van 2001 allicht een aanzienlijk gedeelte tijdelijk uit de werkloosheid gestroomd², maar 12 maand na datum is ruim één derde (één vierde bij de jongeren) nog steeds of opnieuw werkzoekend. Deze vaststelling wijst op een steeds grotere dynamiek in de arbeidsreserve, de uitstroom uit de werkloosheid neemt toe, maar een duurzame tewerkstelling is hierbij niet gegarandeerd, met als gevolg een relatief grote instroom in de 'langdurige' werkloosheid 6 of 12 maanden na de initiële intrede. Dit fenomeen van toenemende 'interim-werkloosheid' vormt een belangrijke uitdaging voor het beleid, een mogelijk antwoord zou er bv. in kunnen bestaan de dossiers van de (tijdelijk) onbereikbare werkzoekenden (die bv. niet reageren op de uitnodiging voor een intakegesprek voor de trajectwerking in de 3e of 4e maand werkloosheid omdat ze tijdelijk aan het werk zijn) ook de volgende maanden intensief te blijven opvolgen, vermits de kans groot is dat deze werkzoekenden een aantal maanden later terug tot de doelgroep van geregistreerde werkzoekenden zullen behoren. In deze zin kan de opstart van de trajectovereenkomst beter niet uit- of afgesteld worden omwille van de (vaak tijdelijke) initiële onbereikbaarheid van de werkzoekenden. De combinatie van een individuele trajectbegeleiding voor de niet-werkende werkzoekenden met een aangepaste opvolging van (ex-)werkzoekenden in een tijdelijk of precair werknemersstatuut kan een meer sluitend antwoord bieden op de toenemende interim-werkloosheid.

1) Bij een terugval in de conjunctuur en een grotere instroom in de werkloosheid zal het % kortdurig werkzoekenden logischerwijze toenemen (nieuwe kortdurig werkzoekenden als gevolg van bedrijfssluitingen, schoolverlaters vinden moeilijker werk,...).

2) Pas als deze onderbreking 3 maand overschrijdt wordt de teller van de werkloosheidsduur terug op nul gezet.

1.3 *Evaluatie op basis van de Eurobarometer-enquête bij ingeschreven werkzoekenden*

De beperkte internationale vergelijkbaarheid van de Europese indicator over de instroom in de langdurige werkloosheid werd reeds uitgebreid toegelicht in het vorige Vlaams Actieplan Europese richtsnoeren 2001. De belangrijkste reden hiervoor is dat de teller van de werkloosheidsduur door de Belgische bemiddelingsdiensten pas terug op nul gezet wordt na een werkloosheidsonderbreking van minstens 3 maand, terwijl dit in andere lidstaten al na één maand, één week of zelfs één dag het geval is. Om deze en andere problemen m.b.t. de beperkte internationale vergelijkbaarheid van deze Europese prestatie-indicatoren op te lossen heeft Gallup Europe in opdracht van de Europese Commissie in 2001 een Eurobarometer-survey gelanceerd in een aantal EU-lidstaten³, met gebruik van internationaal geharmoniseerde concepten inzake de registratie van de werkloosheidsduur en het aanbieden van een individueel actieplan. Voor België werd dit onderzoek uitgevoerd door een onafhankelijk onderzoeksbureau op basis van de bestanden van een cohorte nieuw ingestroomde werkzoekenden bij de drie Gewestelijke bemiddelingsdiensten⁴.

1.3.1 *De instroom in de langdurige werkloosheid*

Uit deze survey-resultaten blijkt alvast dat de instroom in de langdurige werkloosheid in België niet langer het hoogst is van alle EU-lidstaten, zoals klassiek werd vastgesteld o.b.v. de administratieve bestanden van de openbare diensten voor arbeidsvoorziening. De instroom in de langdurige werkloosheid (met en zonder tussentijdse onderbreking) ligt in België wel nog iets hoger dan het EU-gemiddelde (58% tegenover 55%), in Vlaanderen ligt deze instroom iets lager dan gemiddeld (52%), met name dankzij de relatief lage instroom in de langdurige werkloosheid van jonge werkzoekenden (46% tegenover 57% in België en 52% als EU-gemiddel-

de). Deze instroompercentages in de langdurige werkloosheid liggen opvallend hoger dan op basis van de administratieve opvolging van de volledige groep nieuw ingeschreven werkzoekenden (zie hoger). De meest correcte vergelijkingsbasis vormt de instroom in de langdurige werkloosheid *zonder onderbreking*. Op basis van de Eurobarometer-resultaten bedraagt deze 38% in het Vlaams Gewest t.o.v. 41% in België en 42% als EU-gemiddelde. Het is opnieuw de vlottere uitstroom van de Vlaamse jonge werkzoekenden die voor het positieve verschil zorgt (31% ononderbroken instroom in de langdurige werkloosheid tegenover 39% als Belgisch en Europees gemiddelde). Maar ook deze instroompercentages *zonder onderbreking* liggen nog steeds een stuk hoger dan o.b.v. de administratieve bestanden (cf. hoger, in 2001 instroom in de langdurige werkloosheid in het Vlaams Gewest van 25% voor jongeren en 36% voor volwassenen)⁵.

1.3.2 *De uitstroom naar werk*

Van de groep die niet langer is ingeschreven als werkzoekende is in Vlaanderen een overgrote meerderheid op het ogenblik van de bevraging aan het werk (82% tegenover 74% als EU-gemiddelde, cf. cijferbijlage 2). Het aandeel ex-werkzoekenden die op het ogenblik van de bevraging (opnieuw) onderwijs, vorming of enige andere 'activeringsmaatregel' volgt is in Vlaanderen en België in internationaal perspectief uitzonderlijk beperkt (samen slechts 4% tegenover 12% gemiddeld in de EU). Deze lage score is deels een gevolg van de sterke doorstroom van werkloosheid naar werk in Vlaanderen, maar wijst er ook op dat de transitie tussen werkloosheid en het volgen van één of andere vorm van bijkomend onderwijs, vorming of werkervaring beperkt is in België en Vlaanderen. Anderzijds hangt het natuurlijk af van de beoordeling van de betrokken ex-werkzoekenden in hoeverre een aantal werkgelegenheidsprogramma's en -initiatieven in België en Vlaanderen (bv. IBO en WEP+) door hen beschouwd worden als 'gesubsidieerde' tewerkstelling, dan wel als werkervaring of vorming en opleiding⁶.

- 3) In totaal hebben 10 EU-lidstaten hun medewerking verleend aan deze survey: België, Frankrijk, Oostenrijk, de drie Scandinavische lidstaten (Denemarken, Zweden en Finland) en de vier Zuid-Europese lidstaten (Italië, Spanje, Griekenland en Portugal). Het 'EU-gemiddelde' dat in de bespreking en tabellen wordt vermeld is dus in feite het gemiddelde voor deze 10 lidstaten. Naast Luxemburg, Duitsland en Ierland ontbreken dus ook Nederland en het VK. De resultaten van het in internationale vergelijkingen vaak vermelde preventief en actief arbeidsmarktbeleid in Nederland (sluitende aanpak) en het VK (new deal) kunnen dus spijtig genoeg niet worden getoetst aan dit internationale survey-onderzoek. Het blijft dan ook een open vraag in hoeverre de doorgaans erg gunstige prestatie-indicatoren o.b.v. de administratieve bestanden van de Public Employment Services van Nederland en het VK de toets van een geharmoniseerd concept van 'individueel actieplan' of 'actieve maatregelen' kunnen doorstaan.
- 4) Voor de + 25 jarigen werd de instroom niet-werkende werkzoekenden (nwwz) in de maand april 2000 geselecteerd, voor de - 25 jarigen de instroom in de maand september 2000. Beide cohorten werden bevraagd in april 2001 (12 maand later voor de volwassen werkzoekenden, 6 maand later voor de jongeren, conform de opvolgingstermijnen van het eerste Europese richtsnoer)
- 5) Een mogelijke verklaring voor dit verschil kan zijn dat ex-werkzoekenden die aan het werk zijn per definitie moeilijker bereikbaar zijn voor een interview, wat tot een overschatting van het restpercentage in de werkloosheid zou kunnen leiden (al zou een methodologisch correct survey-onderzoek niet in deze valkuil van een aselechte non-respons mogen trappen). Voor zover de inschrijving als werkzoekende retrospectief bevraagd werd (Was u op 31 april 2001 ingeschreven als werkzoekende?) kan dit ook tot een zekere vertekening leiden
- 6) Beleidsmatig ressorteren IBO en WEP+ onder werkervaring (in combinatie met een opleiding), vermits de betrokkenen een arbeidscontract hebben is de kans groot dat ze het bij een bevraging melden als een 'gesubsidieerde job'

De internationale vergelijking leert in ieder geval dat het 'rijke' gamma aan werkgelegenheidsprogramma's in België en Vlaanderen zorgt voor een relatief hoog % ex-werkzoekenden met een 'gesubsidieerde job' (25% tegenover 16% als EU-gemiddelde), o.m. als gevolg van de nadruk die in het Belgische arbeidsmarktbeleid lange tijd gelegd werd op de klassieke 'opsloppingsprogramma's' zoals GESCO en DAC. Bovendien behoort ook een omvangrijk nieuw beleidsinitiatief zoals het startbanenplan tot de categorie 'gesubsidieerde jobs'. Desondanks ligt de verwachting dat de betrokken job een permanent karakter zal hebben relatief hoog in Vlaanderen en België (respectievelijk 71% en 69% tegenover 61% als EU-gemiddelde).

Van alle ex-werkzoekenden die op het ogenblik van de bevraging (6 maand na hun inschrijving voor jonge werkzoekenden en 12 maanden voor volwassen werkzoekenden) aan het werk waren hebben er in Vlaanderen 19% deze job gevonden via hun 'publieke dienst voor arbeidsbemiddeling' (in Vlaanderen de VDAB), dit aandeel ligt gemiddeld in België en de EU iets lager (resp. 16% en 14%).

2. Het bereik van de trajectwerking

2.1 Opgvolging op basis van de VDAB-bestanden: het bereik neemt toe

Naast de instroom in de langdurige werkloosheid vraagt Europa eveneens om voor de betrokken cohorte 'nieuw' ingestroomde werkzoekenden na te gaan in hoeverre in de betrokken opvolgingsperiode (6 maand voor jonge werkzoekenden, 12 maand voor volwassenen) met hen een 'individueel actieplan' werd afgesloten. In de Vlaamse beleidscontext kan het Europese concept van individueel actieplan vertaald worden als het afsluiten van een *individuele trajectovereenkomst*. Ook hier is het echter moeilijk een geharmoniseerde definitie te laten hanteren in de bestanden van de diverse openbare diensten voor arbeidsvoorziening in de diverse EU-lidstaten. Dit 'administratieve' voldoeningspercentage is bijgevolg sterk afhankelijk van de wijze waarop dit 'individueel actieplan' in praktijk wordt geoperationaliseerd en geregistreerd. Vandaar de noodzaak om ook deze prestatie-indicator op te volgen o.b.v. een geharmoniseerd survey (cf. Eurobarometer, zie verder).

Volgens de Europese afspraken mogen in de administratieve opvolging ook de 'klassieke' verwijzingen naar vacatures meegerekend worden als een individueel actieplan, voor zover er een effectief contact tussen de werkzoekende en de bemiddelaar heeft plaatsgevonden, en de werkzoekende zich effectief heeft aangeboden bij de werkgever. Op basis van deze ruime definitie wordt het Belgische 'voldoeningspercentage' voor het Nationaal Actieplan berekend. Voor Vlaanderen stelt zich hierbij het 'probleem' dat de klassieke arbeidsbemiddeling waarbij de consulent werkzoekenden doorverwijst naar openstaande vacatures en de verdere afhandeling ervan administratief opvolgt, steeds meer vervangen wordt door mededelingen van vacatures en het gebruik van moderne zelfredzaamheidstools, waarbij vacatures en cv's elektronisch worden doorgestuurd of on line-raadpleegbaar zijn (zoals WIS en KISS). Deze intensieve en moderne bemiddelingsactiviteit wordt echter niet gevaloriseerd in het in dit opzicht erg traditionele Europese 'voldoeningspercentage' o.b.v. de administratieve bestanden. De opvolging van deze Europese indicator o.b.v. de VDAB-bestanden is dan ook weinig relevant in het kader van het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. Vandaar het belang om in de Vlaamse context het voldoeningspercentage op te volgen op basis van een meer 'enge' definitie van een individueel actieplan, met name het afsluiten van een *individuele trajectovereenkomst* met de betrokken werkzoekenden. Uit deze cijfers (cf. VDAB-bijlage 3) blijkt een gevoelige toename bij de jonge werkzoekenden (van 23% in 2000 tot 34% in 2001) en een lichte toename bij de volwassenen (van 31% in 2000 tot 35% in 2001), wat wijst op de verruimde toepassing van de trajectwerking in Vlaanderen in 2001. Deze vaststelling wordt bevestigd door de vergelijking van het cumulatief aantal bereikte werkzoekenden in de trajectwerking (161.600 in 2001 tegenover 141.000 in 2000). De dynamiek in de trajectwerking is dan ook verder toegenomen in 2001⁷.

Het aantal lopende trajectovereenkomsten op de laatste dag van het jaar is daarentegen licht gedaald: van 61.600 eind 2000 tot 55.800 eind 2001, grotendeels als gevolg van de keuze om ongeveer 12.000 geïnitieerde trajecten niet langer mee te rekenen bij de openstaande 'caseload' omdat de geplande afspraken voor deze trajecten om diverse redenen (o.m. onbereikbaarheid van de betrokken werkzoekenden) niet in praktijk werden gebracht (en bijgevolg niet als een 'echt' traject beschouwd worden, alhoewel de inspanning voor de opstart van het traject werden gerealiseerd en een individuele trajectovereenkomst werd ondertekend). Uitgedrukt als een % van het totaal aantal ingeschreven niet-werkende werkzoekenden op de laatste dag van het jaar bedraagt de 'dekkingsgraad' van de trajectwerking 31% in 2001.

7) gemeten als de som van het aantal in- en uitstroombewegingen in de loop van het jaar in vergelijking met het aantal lopende trajectovereenkomsten op de eerste dag van het jaar is deze dynamiek toegenomen van 2,1 in 2000 tot 2,2 in 2001

Dat deze bereikcijfers al bij al relatief laag liggen (slechts één op drie van de nieuw ingestroomde werkzoekenden wordt bereikt, een gemiddeld bereik van één op drie geregistreerde nwwz) is een logisch gevolg van de talrijke in- en uitschrijvingen in het werkzoekendenbestand. Deze 'inspanningsindicator' wordt immers berekend t.o.v. de *totale* instroom in het werkzoekende segment, dus inclusief werkzoekenden die al zeer kort na de inschrijving werk vinden, en bijgevolg onbereikbaar zijn voor de trajectwerking. De hogervermelde 'dekkingsgraad' wijst erop dat ook op een willekeurig ogenblik (momentopname eind 2001) slechts één op drie van de Vlaamse geregistreerde niet-werkende werkzoekenden actief opgevolgd wordt in het kader van de trajectwerking.

2.2 Evaluatie op basis van de Eurobarometer-enquête bij ingeschreven werkzoekenden

De beperkte interregionale en internationale vergelijkbaarheid van het 'administratieve' voldoeningpercentage voor dit eerste Europese richtsnoer kan worden verholpen door het gebruik van een geharmoniseerd concept van een 'individueel actieplan' in de Eurobarometer-survey. Het concept 'individueel actieplan' wordt in dit survey geoperationaliseerd als het aangeboden krijgen en volgen van één of meerdere van de volgende drie actieve maatregelen: vorming en opleiding, werkervaring, een intensieve individuele begeleiding of job-coaching.

Globaal genomen ligt het aandeel werkzoekenden die werden bereikt via één of meerdere van deze drie actieve maatregelen iets lager in Vlaanderen en België dan gemiddeld in de EU (26% tegenover 30%). Het aandeel jonge/volwassen werkzoekenden die in de loop van hun eerste 6/12 maanden werkloosheid genoten hebben van *vorming of opleiding* ligt in Vlaanderen even laag dan gemiddeld in België en de EU (respectievelijk 13%, 12% en 14%). Het aandeel werkzoekenden dat een *intensieve begeleiding* (individueel actieplan, intensieve job-coaching) heeft genoten ligt in Vlaanderen iets hoger dan gemiddeld (19% tegenover 17% als Belgisch en EU-gemiddelde, met name bij de jonge werkzoekenden ligt dit bereik in Vlaanderen iets hoger dan gemiddeld), al blijft dit bereik nog steeds ver beneden het 'goede praktijkvoorbeeld' van bv. Denemarken (36%). Het aandeel werkzoekenden dat bereikt werd via een concrete *werkervaring* ligt opvallend laag in Vlaanderen (slechts 2% tegenover 4% in België en 10% als EU-gemiddelde),

met een globaal laag bereikcijfer in Vlaanderen tot gevolg (26% tegenover 30% als EU-gemiddelde). De lage score voor werkervaring in Vlaanderen is allicht een gevolg van de subjectieve evaluatie door de betrokken werkzoekenden, waarbij een WEP+ of IBO-contract allicht vaak beschouwd wordt als een gesubsidieerde tewerkstelling (ze hebben immers een arbeidscontract), terwijl deze programma's beleidsmatig ressorteren onder werkervaring.

Vlaanderen wijkt voor deze indicatoren ook enigszins af van het 'Europees gemiddelde' doordat de kortgeschoolde werkzoekenden er relatief iets meer dan gemiddeld participeren aan vorming, opleiding en individuele begeleiding, terwijl het globale beeld voor Europa precies omgekeerd is. Deze cijfers bevestigen dan ook de prioriteit die in het Vlaamse beleid geboden wordt aan de laaggeschoolde werkzoekenden.

Opnieuw valt het grote verschil op met de 'voldoeningspercentages' die voor België worden berekend op basis van de administratieve databanken van de drie Gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling (anno 2001 bij jongeren 58% en bij volwassenen 48%, tegenover respectievelijk 31% en 21% in de Eurobarometer-survey), wat erop wijst dat in het administratieve voldoeningpercentage een groot aantal 'klassieke bemiddelingsactiviteiten' meegerekend worden die door de betrokken werkzoekenden niet ervaren worden als een 'intensieve bemiddeling' via een individueel actieplan. In het kader van het Vlaams Actieplan Europese richtsnoeren (editie 2001 én 2002) wordt deze administratieve voldoeningindicator dan ook afzonderlijk berekend beperkt tot het afsluiten van een individuele trajectovereenkomst. Het op deze wijze berekende voldoeningpercentage voor Vlaanderen (34% voor jongeren en 35% voor volwassenen, cf. VDAB-bijlage 3) sluit alvast sterker aan bij het internationaal geharmoniseerde survey-resultaat voor Vlaanderen (respectievelijk 30% en 23%).

2.2.1 Profiel en evaluatie van de actieve maatregelen ⁸

Type opleiding

Uit de verdeling naar type van de gevolgde vorming en opleiding blijkt dat in Vlaanderen het 'special apprenticeship support' (allicht voornamelijk leerlingwezen en deeltijds leren/werken) en de opleiding op de werkvloer (o.m. IBO) relatief sterk zijn uitgebouwd⁹.

8) Het profiel en de evaluatie van de gevolgde werkervaring wordt hierbij buiten beschouwing gelaten omwille van de erg beperkte omvang ervan in het Vlaams Gewest (een bereik van slechts 2% van de ingeschreven werkzoekenden tegenover 10% als EU-gemiddelde)

9) al zijn de absolute aantallen betrokken werkzoekenden erg klein om hierover betrouwbare uitspraken te doen. Van de 981 ondervraagde Vlaamse werkzoekenden hebben er 125 (of 13%) één of andere vorm van opleiding gevolgd in de opvolgingsperiode, waarvan 35 werkzoekenden via een 'special apprenticeship support' en 39 werkzoekenden een opleiding op de werkvloer

Verder heeft in Vlaanderen een relatief groot aandeel van de opgeleide werkzoekenden meer dan één type opleiding gevolgd (naar schatting 50% tegenover 10% gemiddeld in de EU), wat erop kan wijzen dat Vlaamse werkzoekenden relatief vaak 'geïntegreerde' opleidingsvormen krijgen aangeboden en volgen.

Duur van de opleiding

De door werkzoekenden gevolgde opleiding duurt in Vlaanderen gemiddeld langer dan in Europa. De mediane duur van de opleiding bedraagt in Vlaanderen 120 dagen tegenover 90 dagen gemiddeld in Europa.

Evaluatie van de gevolgde opleiding door de betrokken werkzoekenden

In het onderzoek werd aan de betrokken werkzoekenden ook gevraagd in welke mate de gevolgde opleiding een ondersteuning betekende in hun zoektocht naar een job. Hieruit blijkt dat meer dan de helft van de Vlaamse werkzoekenden hun opleiding als 'zeer nuttig' ervaren, tegenover slechts één op vier gemiddeld in Europa. Het spiegelbeeld treffen we aan bij het aandeel werkzoekenden dat hun opleiding als nutteloos beschouwt (7% in Vlaanderen tegenover 24% gemiddeld in Europa). Het Vlaams Gewest scoort op deze 'tevredenheidsmeting' ook beter dan het Belgisch gemiddelde, met name de tevredenheid van de Waalse opgeleide werkzoekenden ligt opmerkelijk lager (32% zeer nuttig, 28% niet nuttig). Het valt op dat in de drie Scandinavische landen, waar de deelname aan vorming en opleiding door werkzoekenden het hoogst ligt, de tevredenheid over de impact van de gevolgde opleidingen op het vinden van een job het laagst is. Dezelfde vaststelling geldt voor de werkervaringsprogramma's en de individuele begeleiding (omvang het grootst in de Scandinavische landen, tevredenheid van de betrokkenen het laagst). Deze vaststelling hangt allicht samen met de geldende vormings- en begeleidingsplicht voor werkzoekenden in deze Scandinavische landen. Uit de deelnamecijfers blijkt dat hierdoor een relatief hoog aandeel werkzoekenden actief bereikt wordt¹⁰, de keerzijde van de medaille is dat de verplichte deelname bij een aantal (minder gemotiveerde) werkzoekenden leidt tot een negatieve evaluatie van de impact ervan.

Evaluatie van de intensieve begeleiding door de betrokken werkzoekenden

Het aandeel werkzoekenden met een individueel actieplan, intensieve begeleiding of job-coaching ligt in het Vlaams Gewest dus iets hoger dan gemiddeld in België en Europa (19% tegenover 17%), en dit dankzij een hoger bereik bij de jongeren. Uit de tevredenheidsme-

ting blijkt verder dat de Vlaamse werkzoekenden meer dan gemiddeld tevreden zijn over deze intensieve begeleiding: 59% van de Vlaamse werkzoekenden (zowel jongeren als ouderen) vond de begeleiding nuttig of zeer nuttig, tegenover 50% gemiddeld in België en 34% gemiddeld in de EU. Gemiddeld vond één op drie van de Europese werkzoekenden deze begeleiding niet nuttig, in het Vlaams Gewest is dit slechts 12%. Opvallend is hierbij dat de kortgeschoolde werkzoekenden (tot maximaal 20 jaar onderwijs gevolgd) relatief meer tevreden zijn over deze begeleiding dan de hooggeschoolden (63% tegenover 52%), wat een bevestiging kan betekenen voor de beleidsprioriteit die in de trajectwerking geboden wordt aan laaggeschoolde werkzoekenden.

3. Is de trajectwerking sluitend?

Een derde en laatste prestatie-indicator in het kader van het 1e Europese richtsnoer is het 'niet-navolingspercentage' of het aandeel werkzoekenden die instromen in de langdurige werkloosheid *zonder* dat met hen een individueel actieplan werd afgesloten. De bovenstaande analyse (§2) biedt reeds een zicht op het bereik en bijgevolg ook het niet-bereik van de trajectwerking in Vlaanderen. In de Europese indicatoren wordt deze niet-naleving echter toegespitst op de groep werkzoekenden die instroomt in de langdurige werkloosheid, zodat duidelijk wordt in hoeverre de preventieve aanpak ook 'sluitend' is.

3.1 Opvolging op basis van de VDAB-bestanden

Het afsluiten van een individueel actieplan wordt in de Europese vergelijking o.b.v. de administratieve bestanden van de Public Employment Services ruim afgebakend, dus inclusief de klassieke vacature-verwijzingen (voor zover een effectief contact met de werkgever heeft plaatsgevonden, zie hoger). Voor de jonge Vlaamse werkzoekenden verbetert deze 'niet-naleving' tegenover vorig jaar (daling van 36% in 2000 tot 30% in 2001), voor de volwassen werkzoekenden verslechtert de situatie (van 31% tot 40% niet-navolging, cf. VDAB-bijlage).¹¹ Deze evolutie bij de volwassen werkzoekenden kan deels verklaard worden vanuit het gewijzigde beleid van de VDAB (verschuiving van klassieke vacature-verwijzingen naar mededelingen van vacatures en on-line vacature-selecties, die niet meegerekend worden als een 'individueel actieplan'), vandaar het belang om ook deze indicator te berekenen beperkt tot de trajectwerking (deze indicator is tot op heden niet beschikbaar).

10) In de Scandinavische landen wordt ongeveer 45% van de ingeschreven werkzoekenden in de opvolgingsperiode bereikt via één of meerdere actieve maatregelen, tegenover slechts 26% in Vlaanderen en België.

11) De berekening van deze niet-nalevingspercentages is in principe ook mogelijk op basis van het Eurobarometer-survey. De huidige beschikbare tabellen laten deze berekening echter (nog) niet toe.

De huidige indicator wijst er in ieder geval op dat *minstens* 40% van de volwassen werkzoekenden en *minstens* 30% van de jonge werkzoekenden instromen in de 'langdurige' werkloosheid *zonder* het afsluiten van een individuele trajectovereenkomst. De preventieve aanpak van werkzoekenden is dus nog niet sluitend in Vlaanderen. Deze hoge 'niet-naleving' kan ook worden genuanceerd door het aantal werkzoekenden die niet bereikt werden in hun eerste 6/12 maanden werkloosheid te vergelijken met de totale instroom in de werkloosheid (inclusief de groep die snel uitstroomt naar werk). Deze 'ruime' niet-naleving ligt gevoelig lager in Vlaanderen en daalt zelfs lichtjes voor de jonge werkzoekenden (van 8,7% tot 7,5%), maar is wel verdubbeld voor de volwassen werkzoekenden (van 7,6% in 2000 tot 14,3% in 2001, cf. VDAB-bijlage).

In opvolging van dezelfde vaststelling in het vorige Vlaams Actieplan werd door de VDAB onderzocht om welke reden vele 'nieuwe langdurig werklozen' niet werden bereikt in de trajectwerking. De hoge leeftijd van een aantal van deze werkzoekenden en de onbeschikbaarheid omwille van ziekte of zwangerschap bleken belangrijke verklarende factoren. Bovendien is omwille van de specifieke registratie van de werkloosheidsduur in België (waarbij werkloosheidsonderbrekingen van minder dan 3 maand geen aanleiding geven tot een nieuwe startdatum van de werkloosheid) een aantal van deze 'langdurig' werklozen in realiteit tijdelijk aan het werk in de opvolgingsperiode (bv. een aantal weekcontracten in een uitzendkantoor), wat hen eveneens moeilijk bereikbaar maakt voor de trajectwerking.

4. Bereik en niet-bereik van de trajectwerking volgens onderwijsniveau

De in de Europese werkgelegenheidsstrategie vooropgestelde preventieve aanpak wordt in Vlaanderen vertaald in de veralgemeende trajectwerking voor jonge en volwassen werkzoekenden, met een systematische 'intake' in hun 3e of 4e maand werkloosheid (in voege sinds 01/01/2001). Met het oog op het efficiënt inzetten van de beperkte middelen wordt hierbij prioritaire aandacht gevraagd voor de laaggeschoolde werkzoekenden, omdat de ervaring heeft geleerd dat voor deze groep het risico van langdurige werkloosheid veel hoger dan gemiddeld is. Een systematische trajectbegeleiding voor alle hooggeschoolde werkzoekenden in hun eerste maanden werkloosheid genereert immers een groot 'dead weight'-effect, vermits deze hooggeschoolde werkzoekenden doorgaans vlot doorstromen naar werk, en voor hen de nodige zelfredzaamheidstools (zoals WIS en KISS) voldoende toegankelijk zijn. De betrokken prestatie-indicatoren worden in het Vlaams monitoringsinstrument voor de opvolging van dit eerste

Europese richtsnoer dan ook verfijnd naar het onderwijsniveau van de betrokken werkzoekenden (zie VDAB-bijlage 3).

Uit de vergelijking met de prestatie-indicatoren van vorig jaar blijkt dat het hogere bereik van jonge werkzoekenden in de trajectwerking zowel geldt voor laag- als hooggeschoolden. Het voldoeningspercentage blijft hierdoor veel hoger voor de prioritaire doelgroep van laaggeschoolden (een bereik van 52% tegenover 22% bij hooggeschoolde jongeren). De instroom in de langdurige werkloosheid bevestigt overigens de desondanks blijvende kloof tussen laaggeschoolde en hoger geschoolde jonge werkzoekenden (instroom respectievelijk 32% en 21%). De vastgestelde daling van het niet-bereik bij de jonge werkzoekenden (van 36% tot 30%) zet zich ook sterker door bij de laaggeschoolden, waardoor de 'gunstige' kloof met de geschoolde werkzoekenden nog groter wordt. Voor de jonge werkzoekenden wordt de beleidskeuze om prioritaire aandacht te besteden aan de lagergeschoolden dus verder in de praktijk gebracht.

Bij de volwassen werkzoekenden valt op dat het toegenomen bereik van de trajectwerking zich voornamelijk situeert bij de geschoolde werkzoekenden (van 24% in 2000 tot 31% in 2001, tegenover een stabilisatie rond 36% à 37% bij de laaggeschoolden), en dat de toename van het niet-bereik volledig op rekening komt van de laaggeschoolden (42% niet-naleving in 2001 tegenover 28,5% in 2000, de niet-naleving bij de geschoolde werkzoekenden stabiliseert rond 36%). Deze vaststelling vormt een belangrijke uitdaging voor het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid. De gevraagde prioritaire aandacht voor de laaggeschoolde werkzoekenden blijkt in de praktijk immers niet steeds gegarandeerd bij de volwassen werkzoekenden. In het licht van de prioritaire doelstellingen van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid is in de toekomst dan ook extra aandacht vereist voor deze doelgroep van laaggeschoolde volwassen werkzoekenden, met bijzondere aandacht voor de laaggeschoolde 45-plussers.

5. Een actief arbeidsmarktbeleid in Vlaanderen?

In *richtsnoer 2* vraagt Europa dat de lidstaten zich inspanssen om het percentage werklozen en inactieven voor wie actieve maatregelen gelden ter bevordering van hun inzetbaarheid te verhogen. Het geleidelijk bereiken van het gemiddelde van de drie best presterende lidstaten, en ten minste 20% is daarbij het streefdoel. In het tweede richtsnoer worden als mogelijke actieve maatregelen specifiek het verbeteren van de IT- en communicatievaardigheden vermeld, en meer algemeen de deelname aan onderwijs, opleiding of 'soortgelijke maatregelen'. Het is dus duidelijk dat onder 'actieve maatregelen' door Europa in de eerste plaats permanente vorming wordt verstaan, al is het concept van 'actief arbeidsmarktbeleid' op zich ruimer opgevat.

5.1 Activeringspercentage op basis van de Europese Labour Market Policy (LMP) databank

In de nieuwe Europese 'Labour Market Policy' databank (LMP) worden diverse types van actieve maatregelen onderscheiden: naast vorming en opleiding ook arbeidsherverdeling en jobrotatie, tewerkstellingsstimulerende maatregelen, directe jobcreatie, hulp bij het opstarten van een eigen zaak en integratie van personen met een handicap. In een korte toelichting achteraan deze nota vindt u enige aanvullende duiding over de zin en onzin van het gebruik van deze LMP-databank voor een internationale vergelijking van het 'activeringspercentage', enkele resultaat tabellen voor Vlaanderen en een internationale vergelijking. Ook tabel 13 uit het Vlaams Monitoringsinstrument in Bijlage 1 is hier relevant: deze biedt een raming van het activeringspercentage voor België.

Uit de internationale vergelijking in de LMP-databank blijkt dat het globale activeringspercentage vrij hoog ligt in België en het Vlaams Gewest (circa 50%, dus ruim boven de 20% minimumnorm), maar dat het % (beroeps)opleiding relatief beperkt blijft. Deze vaststelling houdt verband met de traditionele klemtoon in het Belgische beleid op stimulering en creatie van arbeidsplaatsen voor werkzoekenden (cf. (voordeel)banenplannen, klassieke opslorplingsprogramma's), terwijl het luik vorming en opleiding relatief minder goed zou zijn uitgebouwd. Een methodologisch correcte internationale vergelijking van deze opleidingsinspanning en -investering is echter geen sinecure. Ook de nieuwe LMP-databank beantwoordt in dit opzicht vooralsnog niet aan de hooggespannen verwachtingen. Zo is het tot op heden niet mogelijk alle opleidingsinspanningen voor Vlaamse werkzoekenden in de databank te verdisconteren. Bijvoorbeeld de prestaties geleverd door de derden kunnen pas vanaf volgend jaar via het cliëntvolgsysteem volledig in beeld worden gebracht. Het aandeel deelnemers aan beroepsopleiding uitgedrukt in een 'activeringspercentage' ligt relatief laag in België (6% tegenover meer dan 20% in Zweden, Denemarken en Duitsland, en meer dan 10% in Spanje, Italië, Oostenrijk, Finland en het VK), maar de berekeningswijze van deze indicator vertoont ernstige methodologische gebreken¹², wat impliceert dat deze indicator vooralsnog zeker geen betrouwbare internationale vergelijking biedt. Ook

scoret België relatief laag op de indicator over het % overheidsuitgaven inzake beroepsopleiding in verhouding tot het BBP ('slechts' 0,16% tegenover bv. 1,46% in Zweden, 0,86% in Denemarken, 0,32% in Frankrijk, 0,39% in Duitsland, enz..., zie tabel 7 van deze bijlage), maar kunnen in deze vergelijking bv. de investeringen via de sectorale fondsen niet in rekening gebracht worden, vermits dit geen 'overheidsinvestering' is).

De LMP-databank bevat naast deze 'statische' berekening van het activeringspercentage ook een meer dynamisch beeld van het bereik en de in- en uitstroom (+ bestemming) van de diverse maatregelen. De VDAB heeft dit jaar een belangrijke inspanning geleverd om voor een aantal maatregelen ook deze dynamische tabellen op te stellen (zie de tabellen 2 tot 5 bij deze bijlage).¹³ Uit deze dynamische gegevens blijkt het grote verschil in dynamiek tussen enerzijds de (korte) opleidingsmodules voor werkzoekenden en de expliciet op doorstroming gerichte werkervaringsprogramma's, en anderzijds de klassieke opslorplingsprogramma's zoals DAC en GESCO, waarbij de doorstroom relatief beperkt blijft. Het spreekt dan ook voor zich dat de eerste reeks maatregelen (opleiding en werkervaring in functie van doorstroming naar het 'normaal economisch circuit') op zich veel sterker aansluit bij het principe van een 'actief arbeidsmarktbeleid' dan de klassieke en structurele tewerkstellingsstimulerende of -creërende programma's. Omwille van het gebrek van deze dynamische gegevens voor de meeste maatregelen (zeker in internationaal vergelijkend perspectief) blijft de berekening van het globale 'activeringspercentage' in de praktijk beperkt tot een momentopname over het 'totale' gemiddeld aantal begunstigden, waarbij het belangrijke dynamische perspectief (hoeveel werkzoekenden bereikt het betrokken programma in de loop van een jaar, in welke mate wordt de doorstroom naar werk gerealiseerd?) tot nader order noodgedwongen grotendeels buiten beschouwing blijft.

5.2 Activeringspercentage op basis van VDAB-gegevens

De mate waarin Vlaanderen een actief arbeidsmarktbeleid voert kan ook louter op basis van de bestanden van de VDAB opgevolgd worden. In 2001 werden 49.300 Vlaamse niet-werkende werkzoekenden (nwwz) bereikt via opleidingsmodules in de trajectwerking (module 3 tot en met 6).

12) Zo worden alle werknemers die bereikt worden via tewerkstellingsstimulerende maatregelen (bv. RSZ-bijdrageverminderingen) of directe jobcreatie (bv. klassieke opslorplingsprogramma's) meegerekend in de noemer van het activeringspercentage voor werkzoekenden (en risico-werknemers) in beroepsopleiding. As deze 'actieve maatregelen' inzake jobcreatie en tewerkstellingsstimulering sterk zijn uitgebouwd in een lidstaat (zoals bv. in België) is bijgevolg het % activering van werkzoekenden via beroepsopleiding per definitie beperkt.

13) O.m. voor de trajectwerking in haar geheel en voor de opleidingsmodules (3 tot en met 6) afzonderlijk. De uitstroom wordt hierbij telkens gemeten 6 maanden na het afsluiten van de betrokken module of trajectovereenkomst. In regel is enkel het rest% werkzoekenden dat 6 maanden na datum nog steeds geregistreerd is als niet-werkende werkzoekende (nwwz) gekend, voor een aantal modules is eveneens de uitval voor het afronden van de betrokken opleiding gekend. De effectieve doorstroom naar werk kan in de huidige stand van zaken dus niet precies gemeten worden, van de groep werkzoekenden die niet langer geregistreerd is als nwwz is een aantal allicht doorgestroomd naar een andere tewerkstellings- of opleidingsmaatregel of naar de inactiviteit (bv. verzorgen van het eigen huishouden, brugpensioen of het stelsel van oudere 'uitgeschreven' werklozen).

Een mogelijke zinvolle indicator in dit verband is de verhouding tot het gemiddeld aantal ingeschreven werkzoekenden in het betrokken jaar. Deze verhouding stabiliseert in Vlaanderen rond 27% in 2000-2001, maar ligt wel duidelijk hoger dan in 1999 (22,4%). In de periode 2000-2001 is de participatiekloof tussen mannen en vrouwen verder verkleind.¹⁴

Ook deze verhouding is zeker geen perfecte 'activeringsmaat', vermits een cumulatief bereikcijfer (som van alle opgeleide werkzoekenden in de loop van een jaar) moeilijk vergelijkbaar is met een gemiddeld aantal werkzoekenden (aantal nwwz op het einde van een willekeurige maand van het jaar). De Europese Commissie vraagt dan ook aan de lidstaten een 'gemiddeld' aantal of voltijds equivalent (VTE) opgeleide werkzoekenden te berekenen, maar de praktische haalbaarheid en inhoudelijke relevantie van deze maatstaf is eveneens twijfelachtig. 1000 werkzoekenden gedurende 1 dag opleiden levert immers ongeveer hetzelfde gemiddelde of VTE op als 4 werkzoekenden gedurende het hele jaar opleiden, terwijl het 'actieve bereik van werkzoekenden' in het eerste geval duidelijk hoger ligt.

Het bereik van de Vlaamse werkzoekenden via vorming en opleiding kan ook op een andere wijze berekend worden. Zo kan het gemiddeld aantal in de loop van een maand bereikte werkzoekenden via vorming en opleiding vergeleken met het aantal ingeschreven werkzoekenden op de laatste dag van de maand.¹⁵ Anno 2001 bedroeg deze verhouding in het Vlaams Gewest 7,5% (13.649 / 181.439). Deze verhouding is toegenomen ten opzichte van 2000 (6,6% of 11.673 / 177.980), wat wijst op een toegenomen opleidingsinspanning voor de Vlaamse werkzoekenden. Dat deze indicator licht toeneemt in 2001 terwijl het aandeel in de loop van het jaar via opleidingsmodules bereikte werkzoekenden stabiliseert (zie hoger), wijst erop dat de duur en/of combinatie van opleidingsmodules in de trajectwerking gewijzigd is in 2001.

Een andere indicatie van de deelnamekans van Vlaamse werkzoekenden aan vorming en opleiding die hierbij methodologisch aansluit (maar niet volledig overeen-

stemt¹⁶) is de deelnamekans in een bepaalde referentiemaand zoals gemeten in de NIS-enquête naar de arbeidskrachten. Ook in deze indicator merken we een duidelijke positieve trend in Vlaanderen, de deelnamekans voor werkzoekenden neemt toe van 8,4% in 1999 tot 9,2% in 2000 (tegenover 5,4% in het Waals Gewest en 6,5% in het Brussels Gewest).

5.3 Uitstroomkansen na afloop van de trajectovereenkomst

De doorstroomresultaten van de trajectwerking en meer specifiek van de vormings- en opleidingsmodules binnen deze trajectwerking worden (in het kader van de toelevering van gegevens voor de LMP-databank) berekend door 6 maanden na het afsluiten van de trajectovereenkomsten of vormingsmodule(s) na te gaan of de betrokken werkzoekenden nog steeds zijn ingeschreven als niet-werkende werkzoekende (nwwz). Deze opvolging (zie tabellen 2 tot 5 in deze bijlage) kan reeds gebeuren voor alle trajecten en opleidingsmodules die werden afgesloten in de loop van 2000, voor 2001 is nog geen volledig beeld mogelijk, vermits voor de trajecten die eind 2001 werden afgesloten de voorziene opvolgingsperiode van 6 maanden momenteel nog lopende is. Daarom wordt voor 2001 de evaluatie beperkt tot de modules die werden beëindigd in de eerste 6 maanden van 2001.

De economische groeivertraging en de toename van de werkloosheid in de tweede helft van 2001 vertaalt zich in een toename van het 'restpercentage' werkzoekenden die 6 maanden na afsluiten van hun trajectovereenkomst of één of meerdere specifieke opleidingsmodule nog steeds werkzoekend (nwwz) zijn. Voor de globale trajectwerking neemt dit restpercentage toe van ongeveer één op vier (26%) in 2000 tot ongeveer één op drie (32%) in 2001. De evolutie is gelijklopend voor de uitstroom na afloop van de opleidingsmodules (toename van het restpercentage werkzoekenden van 27% in 2000 tot 32% in 2001).¹⁷ Deze evolutie verloopt dus parallel met de globaal toegenomen instroom in de 'langdurige' werkloosheid (zie hoger).

- 14) Deze kloof verkleint van respectievelijk 6 procentpunten in 2000 (30% tegenover 24%) tot 3 procentpunten in 2001 (29% tegenover 26%), wat deels een gevolg is van de toename in de module persoonsgerichte vorming, waarin de vrouwelijke werkzoekenden oververtegenwoordigd zijn.
- 15) Deze methode combineert in feite elementen uit een dynamische benadering (het totaal aantal bereikte werkzoekenden in de loop van een maand) met een momentopname (vergelijking met het gemiddeld aantal ingeschreven nwwz op de laatste dag van een maand), en komt zo deels tegemoet aan het probleem dat moeilijk een cumulatief bereikcijfer over een volledig jaar vergeleken kan worden met een 'gemiddeld' aantal ingeschreven werkzoekenden, en geeft anderzijds eveneens het nodige gewicht aan een hoog bereik van werkzoekenden via korte arbeidsmarktgerichte opleidingen
- 16) De referentiopopulatie verschilt immers. In de NIS-enquête wordt gewerkt met het ILO-concept van werkzoekenden (met als voorwaarden niet-werken, onmiddellijke beschikbaarheid en actief zoekgedrag) tegenover de geregistreerde arbeidsreserve (nwwz inclusief werkzoekenden in opleiding) in de VDAB-bestanden
- 17) Uit deze uitstroomresultaten blijkt dus dat de restpercentages nauwelijks verschillen tussen de globale trajectwerking (met en zonder 'actieve' opleidingsmodules) en trajecten met minstens één specifieke opleidingsmodule. Uit deze vaststelling kan echter niet afgeleid worden dat het netto-effect van de opleidingsmodules erg beperkt of onbestaande zou zijn, vermits de doelgroep sterk verschilt. Het zijn met name de werkzoekenden met een relatief grotere afstand tot de arbeidsmarkt waarvoor in samenspraak met de trajectbegeleider gekozen wordt om één of meerdere opleidingsmodules in te laten, bij de zelfredzame en geschoolde werkzoekenden blijft de trajectbegeleiding vaker beperkt tot een kwalificerende intake, eventueel gevolgd door mededelingen van of verwijzingen naar vacatures (algemene trajectopvolging). Dat de restpercentages voor beide groepen ongeveer gelijk zijn kan er zelfs op wijzen dat 'dankzij' de deelname aan vorming en opleiding de uitstroom uit de werkloosheid voor de werkzoekenden met een gebrek aan algemene of beroepsspecifieke competenties verhoogd wordt tot de 'controlegroep' van werkzoekenden met een meer gemiddeld profiel.

De verdeling van deze 'restpercentages' naar een aantal persoonskenmerken (geslacht, leeftijd en werkloosheidsduur) levert interessante aanvullende informatie op. Globaal ligt het restpercentage in de werkloosheid na afloop van de trajectovereenkomst iets hoger bij vrouwelijke werkzoekenden (anno 2000 een verschil van 3 procentpunten met de mannelijke werkzoekenden), maar verdwijnt deze kloof bijna volledig als gevolg van de kentering in de werkloosheid in 2001 (vooral het restpercentage bij de mannelijke werkzoekenden neemt dus toe).

Uit de verdeling naar *leeftijd* blijkt dat het restpercentage in de werkloosheid bij jonge werkzoekenden (met name tussen 20 en 24 jaar) iets lager ligt dan gemiddeld, en dat de werkzoekenden tussen 45 en 49 jaar de hoogste restpercentages optekenen (41% tegenover 32% gemiddeld). Dit verschil in uitstroom naargelang de leeftijd loopt grotendeels parallel met de globale afname in kansen op de arbeidsmarkt voor oudere werkzoekenden. De erg lage restpercentages voor werkzoekenden ouder dan 50 jaar verbazen in dit opzicht, maar houden allicht grotendeels verband met de mogelijkheid voor deze 50-plussers om zich te laten uitschrijven als werkzoekende (met behoud van de RVA-uitkering). Het is overigens opvallend dat zowel bij de mannen als de vrouwen deze 50-plussers in 2001 plots veel minder uit de werkloosheid stromen dan in 2000 (restpercentage neemt fors toe van 13% à 15% tot 33% à 37%), wat erop wijst dat de conjuncturele vertraging de oudere werkzoekenden sterker treft dan gemiddeld. Ook de mannelijke werkzoekenden tussen 45 tot 49 jaar ondervinden relatief sterk de gevolgen van de malaise op de arbeidsmarkt (hun restpercentage neemt toe van 31% tot 41%, de kloof met het gemiddelde restpercentage wordt groter).

Uit de verdeling volgens *werkloosheidsduur* blijkt dat het profiel van de instroom in de trajectwerking drastisch is gewijzigd in 2001. Het aandeel ingestroomde werkzoekenden met een voorafgaande werkloosheidsduur van minder dan 6 maand is toegenomen van 48% in 2000 tot bijna 73% in 2001. Dit wijst enerzijds op het versterkte 'preventieve' karakter van de trajectwerking via de uitbreiding van de 'systematische' intake in de 3e of 4e maand werkloosheid. Anderzijds speelt ook de conjuncturele kentering in de loop van 2001 een rol (cf. de vele nieuwe kortdurig werklozen), en het feit dat de trajectwerking stilaan op kruissnelheid komt (waardoor het onbereikte 'reservoir' werklozen die voor de opstart van de trajectwerking in de werkloosheid stroomden stilaan opdroogt).

De uitstroom uit de werkloosheid is duidelijk beperkter voor langdurig werklozen. Van de trajecten beëindigd in 2000 is 32% van de langdurig werklozen (> 1 jaar) 6 maanden later nog steeds werkzoekend, tegenover slechts 18% voor de zeer kortdurig werklozen (< 6 maand). Dit verschil in uitstroom naargelang de werkloosheidsduur is wel sterk verminderd in 2001 (een restpercentage van respectievelijk 34% en 30%), het zijn dus vooral de nieuwe kortdurige werklozen die in de tweede helft van 2001 minder vlot uit de werkloosheid stroomden.

Toelichting bij 5.1: Zin en onzin van een 'activeringspercentage' op basis van de Europese Labour Market Policy (LMP) databank

In de nieuwe Europese 'Labour Market Policy' databank (LMP) worden diverse types van actieve maatregelen onderscheiden (vorming en opleiding, arbeidsherverdeling en jobrotatie, tewerkstellingsstimulerende maatregelen, directe jobcreatie,...). In tabel 6 bij deze bijlage vindt u een budgettaire internationale vergelijking.

Het Belgische arbeidsmarktbeleid is traditioneel sterk toegespitst op directe jobcreatie voor werklozen (cf. klassieke 'opsloppingsprogramma's ter bestrijding van de werkloosheid' zoals DAC, GESCO en PBW), die in hoofdzaak gefinancierd worden via de toekenning van 'trekkingsrechten' aan de regionale overheden via een 'activering' van het federale 'passieve' budget van de werkloosheidsverzekering (RVA-uitkeringen). Ook deze klassieke tewerkstellingsprogramma's ressorteren bijgevolg onder de internationale (OESO en EC) definitie van actief arbeidsmarktbeleid, al is het structurele karakter van het merendeel van deze jobs inmiddels gebleken, en heeft de Vlaamse overheid een groot aantal van deze 'nepstatuten' inmiddels geregulariseerd. Met name de harmonisatie van de loon- en arbeidsvoorwaarden met deze van de sector waarin ze effectief tewerkgesteld zijn impliceert een aanzienlijke budgettaire inspanning van de Vlaamse overheid. Anderzijds blijft de (groten)deels federale financiering via de trekkingsrechten ongewijzigd, en wordt samen met de structurele verankering van deze jobs het aantal ervan verder uitgebreid (cf. middelen voor bijkomende tewerkstelling in het Vlaams social profit-akkoord). In deze zin blijft de basisfinanciering van deze jobs (activering RVA-budget) en het opzet ervan (rechtstreekse jobcreatie) ongewijzigd. Het risico bestaat dus dat volgens een strikte definitie van 'actief arbeidsmarktbeleid' deze budgetten en betrokken werknemers niet langer meegerekend worden, en de indruk ontstaat dat de investering in 'actief arbeidsmarktbeleid' door de Vlaamse overheid fors is teruggelopen, terwijl in realiteit het tegendeel het geval is.

Daarnaast kent België ook een belangrijke traditie inzake tewerkstellingsstimulerende maatregelen, o.m. het voordeelbanenplan en allerlei andere verminderingen van de werkgeversbijdrage voor de sociale zekerheid met het oog op het creëren van nieuwe jobs.

Ook de begunstigden van deze diverse programma's worden meegerekend bij de berekening van het globale percentage 'actief arbeidsmarktbeleid'. Een groot aantal van de begunstigden zijn dus in feite werknemers, tewerkgesteld via een specifiek programma (bv. klassieke opsloppingsprogramma's) of een tewerkstellingsstimulerende maatregel (bv. via een RSZ-bijdragevermindering). De vergelijking van dit totale aantal 'begunstigden' met het gemiddeld aantal ingeschreven werkzoekenden loopt dan ook mank, de overgrote meerderheid van deze begunstigden is immers niet ingeschreven als werkzoekende, voor een aantal was dit ook bij hun intrede in de betrokken maatregel niet het geval. Om aan dit probleem te verhelpen wordt het % actief arbeidsmarktbeleid niet berekend t.a.v. het gemiddeld aantal werkzoekenden (F), maar wordt het totaal aantal begunstigden (E) toegevoegd aan de noemer van de betrokken verhouding ($=E/E+F$). Hierdoor wordt echter de opleidingsinspanning ten aanzien van de werkzoekenden (wat het prioritaire objectief is van het betrokken richtsnoer) in het berekende % geminimaliseerd, vermits in zowel de teller als de noemer een groot aantal tewerkstellingsprogramma's en tewerkstellingsstimulerende maatregelen worden meegerekend. Als deze 'actieve maatregelen' inzake jobcreatie en tewerkstellingsstimulering sterk zijn uitgebouwd in een lidstaat (zoals bv. in België) wordt bijgevolg in de gebruikte indicator het % activering van werkzoekenden via beroepsopleiding per definitie beperkt.

De Europese Commissie is zich bewust van het belang om de specifieke opleidingsinspanning te meten, vandaar dat in de vergelijkende tabel in het 'Joint Employment Report' naast het algemene 'activeringspercentage' voor de diverse lidstaten ook het afzonderlijke % vorming en opleiding berekend wordt. Uit deze internationale vergelijking blijkt dat het globale activeringspercentage vrij hoog ligt in België (circa 50%, dus ruim boven de 20% minimumnorm), maar dat het % vorming en opleiding relatief beperkt zou zijn. De hogervermelde opmerking over de minimalisering van het berekende % opleidingsinspanning in België maakt deze indicator echter methodologisch onbetrouwbaar.

TABEL 1: Kerncijfers Eurobarometer-survey over de preventieve en actieve aanpak van de ingeschreven werkzoekenden (april 2000 - april 2001)

	EU-gemiddelde (10 lidstaten)		België		Vlaams Gewest	
	(n)	(%)	(n)	(%)	(n)	(%)
Aantal respondenten (geïnterviewde werkzoekenden)						
totaal	19.263		2.044		981	
jonge werkzoekenden (< 25 jaar)	9.173		1.013		440	
volwassen werkzoekenden (> 25 jaar)	10.090		1.031		541	
Instroom in de langdurige werkloosheid						
totaal	10.567	55%	1.179	58%	510	52%
jonge werkzoekenden (6 maand werkzoekend)	4.778	52%	575	57%	201	46%
volwassen werkzoekenden (12 maand werkzoekend)	5.789	57%	604	59%	309	57%
Instroom in de langdurige werkloosheid zonder onderbreking						
totaal	8.106	42%	848	41%	373	38%
jonge werkzoekenden (6 maand werkzoekend)	3.566	39%	395	39%	135	31%
volwassen werkzoekenden (12 maand werkzoekend)	4.540	45%	453	44%	238	44%
Uitstroom uit de werkloosheid						
totaal	8.696	45%	865	42%	471	48%
jonge werkzoekenden (6 maand)	4.395	48%	438	43%	239	54%
volwassen werkzoekenden (12 maand)	4.301	43%	427	41%	232	43%
Bestemming van de uitstroom uit de werkloosheid						
totaal	8.696		865		471	
uitstroom naar werk	6.445	74%	735	85%	385	82%
<i>waarvan via de openbare dienst voor arbeidsvoorziening</i>	922	14%	120	16%	74	19%
<i>waarvan gesubsidiëerde jobs</i>	1.037	16%	181	25%	96	25%
<i>waarvan een permanent karakter verwacht wordt</i>	3.914	61%	505	69%	272	71%
onderwijs, opleiding, activeringsmaatregel	1.023	12%	35	4%	18	4%
Deelname aan 'actieve maatregelen' tijdens werkloosheidsperiode						
totaal aantal respondenten	19.263		2.044		981	
vorming en opleiding	2.711	14%	251	12%	125	13%
individueel actieplan, intensieve begeleiding of job-coaching	3.284	17%	347	17%	186	19%
werkervaring	1.946	10%	85	4%	19	2%
minstens één van deze 3 actieve maatregelen	5.697	30%	526	26%	257	26%
Mediane duur van de opleiding (in dagen)	90		150		120	
Evaluatie van de opleiding door de betrokken werkzoekenden						
zeer nuttig	647	24%	112	45%	66	53%
nuttig	1.084	40%	77	31%	43	34%
niet nuttig	648	24%	44	18%	9	7%
Evaluatie van de individuele begeleiding door de betrokken werkzoekenden						
zeer nuttig	460	14%	94	27%	56	30%
nuttig	1.576	48%	169	49%	103	55%
niet nuttig	1.085	33%	78	22%	23	12%

Bron: Gallup Europe (Bewerking Administratie Werkgelegenheid, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap)

TABEL 2: Trajectopvolging 2001

Stock = toestand eind december 2001, overgedragen naar 2002
 Uitstroom = evaluatie zes maanden na beëindiging van de maatregel

Deelnemers	Stock		Instroom					Dropouts			Bestemming			Restpercentage in de werkloosheid		
	Totaal	55.767	Vroegere status		Totaal	66.012	Totaal	44.003	Werkloosheid	Andere maatregel	Werk	Werkloosheid	Andere maatregel			
			Totaal	Geregistreerd											Tewerkgesteld	Andere
Totaal	66.012	55.767	66.012	66.012	66.012	66.012	64.715	44.003	20.712	44.003	20.712	20.712	32%			
jonger dan 20	9.437	9.309	9.437	9.437	9.437	9.437	7.567	5.316	2.251	5.316	2.251	2.251	30%			
20-24	15.522	13.798	15.522	15.522	15.522	15.522	13.939	10.196	3.743	10.196	3.743	3.743	27%			
25-44	32.883	27.513	32.883	32.883	32.883	32.883	34.591	23.194	11.397	23.194	11.397	11.397	33%			
45-49	5.155	3.596	5.155	5.155	5.155	5.155	5.478	3.242	2.236	3.242	2.236	2.236	41%			
50 en ouder	3.015	1.551	3.015	3.015	3.015	3.015	3.140	2.055	1.085	2.055	1.085	1.085	35%			
Mannen	31.486	26.559	31.486	31.486	31.486	31.486	29.758	20.296	9.462	20.296	9.462	9.462	32%			
jonger dan 20	5.443	5.430	5.443	5.443	5.443	5.443	3.966	2.783	1.183	2.783	1.183	1.183	30%			
20-24	8.024	7.074	8.024	8.024	8.024	8.024	7.130	5.281	1.849	5.281	1.849	1.849	26%			
25-44	14.130	11.622	14.130	14.130	14.130	14.130	14.532	9.652	4.880	9.652	4.880	4.880	34%			
45-49	2.151	1.541	2.151	2.151	2.151	2.151	2.286	1.345	941	1.345	941	941	41%			
50 en ouder	1.738	892	1.738	1.738	1.738	1.738	1.844	1.235	609	1.235	609	609	33%			
Vrouwen	34.526	29.208	34.526	34.526	34.526	34.526	34.957	23.707	11.250	23.707	11.250	11.250	32%			
jonger dan 20	3.994	3.879	3.994	3.994	3.994	3.994	3.601	2.533	1.068	2.533	1.068	1.068	30%			
20-24	7.498	6.724	7.498	7.498	7.498	7.498	6.809	4.915	1.894	4.915	1.894	1.894	28%			
25-44	18.753	15.891	18.753	18.753	18.753	18.753	20.059	13.542	6.517	13.542	6.517	6.517	32%			
45-49	3.004	2.055	3.004	3.004	3.004	3.004	3.192	1.897	1.295	1.897	1.295	1.295	41%			
50 en ouder	1.277	659	1.277	1.277	1.277	1.277	1.296	820	476	820	476	476	37%			
Werkloosheidsduur voor deelname	66.012	55.767	66.012	66.012	66.012	66.012	64.715	44.003	20.712	44.003	20.712	20.712	32%			
Totaal	48.016	35.282	48.016	48.016	48.016	48.016	37.277	26.089	11.188	26.089	11.188	11.188	30%			
<6 maanden	21.289	18.534	21.289	21.289	21.289	21.289	15.186	11.233	3.953	11.233	3.953	3.953	26%			
waarvan <25 jaar	8.208	8.721	8.208	8.208	8.208	8.208	11.977	7.779	4.198	7.779	4.198	4.198	35%			
6-12 maanden	1.964	2.467	1.964	1.964	1.964	1.964	3.949	2.617	1.332	2.617	1.332	1.332	34%			
waarvan <25 jaar	9.788	11.764	9.788	9.788	9.788	9.788	15.461	10.135	5.326	10.135	5.326	5.326	34%			
>12 maanden	1.706	2.106	1.706	1.706	1.706	1.706	2.371	1.662	709	1.662	709	709	30%			
waarvan <25 jaar																

Bron: VDAB (opgemaakt voor de LMP-databank)

TABEL 3: Trajectopvolging 2000

Stock= toestand eind december 2000, overgedragen naar 2001
 Uitstroom = evaluatie zes maanden na beëindiging van de maatregel

Deelnemers	Stock		Instroom				Uitstroom				Respercentage in de werkloosheid
	Totaal	61.593	Vroegere status		Totaal	Dropouts	Bestemming		Andere maatregel		
			Totaal	Geregistreerd			Werk	Werkloosheid			
										Totaal	
Totaal	63.428	63.428			61.360		45.497	15.863		26%	
jonger dan 20	8.733	8.733			6.717		5.055	1.662		25%	
20-24	13.545	13.315			13.340		10.650	2.690		20%	
25-44	33.237	32.988			33.314		24.075	9.239		28%	
45-49	4.584	5.408			5.265		3.373	1.892		36%	
50 en ouder	2.193	2.984			2.724		2.344	380		14%	
Mannen	29.848	29.848			28.934		21.942	6.992		24%	
jonger dan 20	4.250	4.533			3.391		2.543	848		25%	
20-24	6.858	6.912			6.945		5.666	1.279		18%	
25-44	13.890	14.113			14.536		10.657	3.879		27%	
45-49	1.971	2.486			2.439		1.670	769		32%	
50 en ouder	1.314	1.804			1.623		1.406	217		13%	
Vrouwen	33.310	33.580			32.426		23.555	8.871		27%	
jonger dan 20	3.784	4.200			3.326		2.512	814		24%	
20-24	6.687	6.403			6.395		4.984	1.411		22%	
25-44	19.347	18.875			18.778		13.418	5.360		29%	
45-49	2.613	2.922			2.826		1.703	1.123		40%	
50 en ouder	879	1.180			1.101		938	163		15%	
Werkloosheidsduur voor deelname											
Total	61.593	63.428			61.360		45.497	15.863		26%	
<6 maanden	29.353	30.374			22.556		18.569	3.987		18%	
waarvan <25 jaar	13.887	14.582			9.431		7.842	1.589		17%	
6-12 maanden	13.511	15.374			17.018		12.084	4.934		29%	
waarvan <25 jaar	4.739	5.025			7.409		5.437	1.972		27%	
>12 maanden	18.729	17.680			21.786		14.844	6.942		32%	
waarvan <25 jaar	2.953	2.441			3.217		2.426	791		25%	

Bron: VDAB (opgemaakt voor de LMP-databank)

TABEL 4: Trajectmodules beroepsopleiding 2001

Stock = jaargemiddelde werkzoekenden

Uitstroom = evaluatie zes maanden na beëindiging van de maatregel

Deelnemers	Stock		Instroom				Uitstroom				Respercentage in de werkloosheid	
	Totaal	Totaal	Vroegere status		Tewerkgesteld	Andere	Totaal	Dropouts	Bestemming			
			Werkzoekend	Geregistreerd					Werk	Werkloosheid		Andere maatregel
Totaal	13.649	68.803	68.803				36.311	5.211	21.077	10.023	32%	
jonger dan 20	804	6.141	6.141				1.990	376	1.056	558	35%	
20-24	3.055	14.793	14.793				7.548	1.263	4.443	1.842	29%	
25-44	8.373	39.938	39.938				22.022	3.075	12.755	6.192	33%	
45-49	1.006	5.341	5.341				3.086	361	1.688	1.037	38%	
50 en ouder	411	2.590	2.590				1.665	136	1.135	394	26%	
Mannen	5.933	30.588	30.588				15.864	2.500	9.343	4.021	30%	
jonger dan 20	472	3.804	3.804				1.103	235	577	291	34%	
20-24	1.470	7.044	7.044				3.703	649	2.235	819	27%	
25-44	3.360	16.226	16.226				8.880	1.355	5.186	2.339	31%	
45-49	408	2.116	2.116				1.247	187	696	364	34%	
50 en ouder	223	1.398	1.398				931	74	649	208	24%	
Vrouwen	7.715	38.215	38.215				20.447	2.711	11.734	6.002	34%	
jonger dan 20	332	2.337	2.337				887	141	479	267	36%	
20-24	1.585	7.749	7.749				3.845	614	2.208	1.023	32%	
25-44	5.013	23.712	23.712				13.142	1.720	7.569	3.853	34%	
45-49	597	3.225	3.225				1.839	174	992	673	40%	
50 en ouder	188	1.192	1.192				734	62	486	186	28%	
Werkloosheidsduur voor deelname												
Total	13.649	68.803	68.803				36.311	5.211	21.077	10.023	32%	
<6 maanden	3.873	19.212	19.212				7.346	912	4.770	1.664	26%	
waarvan <25 jaar	1.380	7.916	7.916				2.143	320	1.299	524	29%	
6-12 maanden	2.777	14.558	14.558				8.231	2.590	4.824	2.148	31%	
waarvan <25 jaar	923	5.107	5.107				3.094	532	1.869	693	27%	
>12 maanden	6.999	35.033	35.033				20.734	3.040	11.483	6.211	35%	
waarvan <25 jaar	1.556	7.911	7.911				4.301	787	2.331	1.183	34%	

Bron: VDAB (opgemaakt voor de LMP-databank)

TABEL 5: Trajectmodules beroepsopleiding 2000

Stock = jaargemiddelde werkzoekenden

Uitstroom = evaluatie zes maanden na beëindiging van de maatregel

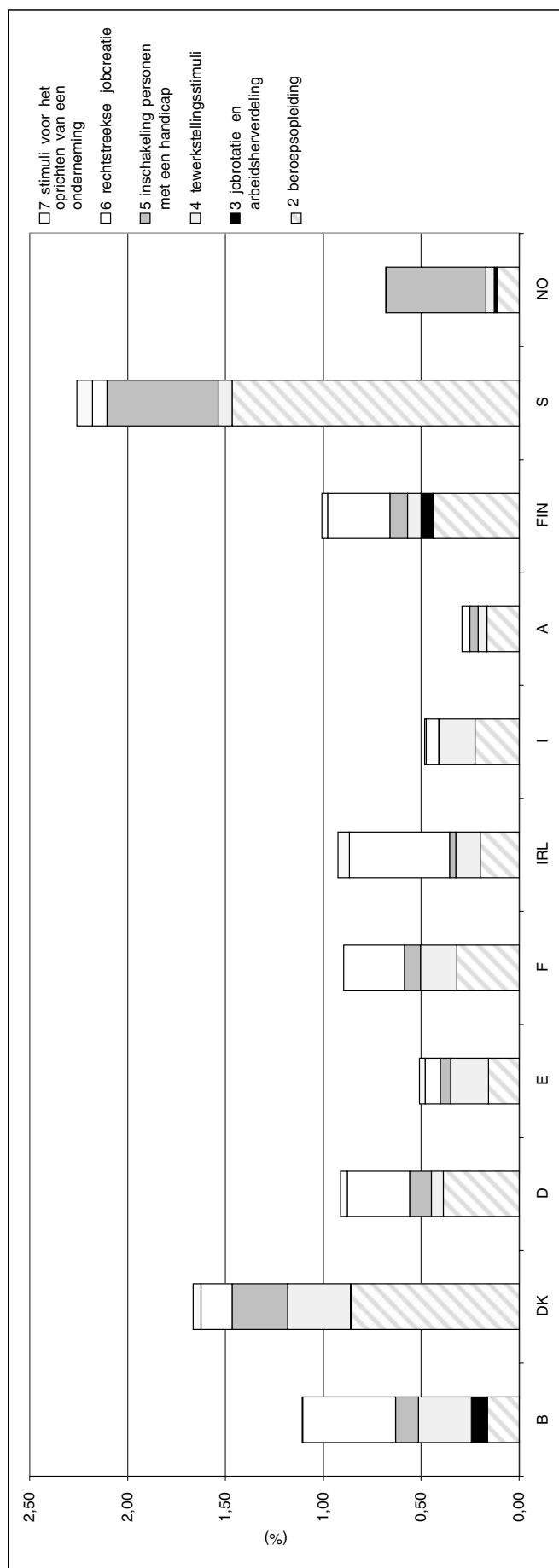
Deelnemers	Stock		Instroom					Uitstroom				Respercentage in de werkloosheid
	Totaal	Totaal	Vroegere status		Tewerkgesteld	Andere	Totaal	Dropouts	Bestemming		Andere maatregel	
			Werkzoekend	Geregistreerd					Werk	Werkloosheid		
Totaal	11.673	54.899	54.899	54.899			54.615	7.382	34.473	12.760		27%
jonger dan 20	744	3.554	3.554				3.150	590	1.729	831		32%
20-24	2.753	12.330	12.330				12.272	2.095	7.878	2.299		23%
25-44	7.117	32.888	32.888				32.952	4.144	20.799	8.009		28%
45-49	759	4.288	4.288				4.349	414	2.697	1.238		31%
50 en ouder	200	1.839	1.839				1.892	139	1.370	383		22%
Mannen	5.220	25.171	25.171				25.216	3.563	16.090	5.563		25%
jonger dan 20	433	1.961	1.961				1.774	351	993	430		30%
20-24	1.389	6.129	6.129				6.144	1.081	4.000	1.063		21%
25-44	2.870	13.791	13.791				13.935	1.844	8.745	3.346		28%
45-49	345	2.105	2.105				2.136	205	1.418	513		27%
50 en ouder	184	1.185	1.185				1.227	82	934	211		18%
Vrouwen	6.453	29.728	29.728				29.399	3.819	18.383	7.197		28%
jonger dan 20	312	1.593	1.593				1.376	239	736	401		35%
20-24	1.364	6.201	6.201				6.128	1.014	3.878	1.236		24%
25-44	4.247	19.097	19.097				19.017	2.300	12.054	4.663		28%
45-49	415	2.183	2.183				2.213	209	1.279	725		36%
50 en ouder	116	654	654				665	57	436	172		28%
Werkloosheidsduur voor deelname												
Total		54.899	54.899				54.615	7.382	34.473	12.760		27%
<6 maanden	3.275	14.481	14.481				10.664	1.355	7.580	1.729		19%
waavan <25 jaar	1.179	5.137	5.137				3.463	581	2.278	604		21%
6-12 maanden	2.013	9.765	9.765				10.485	1.492	6.735	2.258		25%
waavan <25 jaar	762	3.607	3.607				3.871	676	2.435	760		24%
>12 maanden	6.386	30.653	30.653				33.466	4.535	20.158	8.773		30%
waavan <25 jaar	1.556	7.140	7.140				8.088	1.428	4.894	1.766		27%

Bron: VDAB (opgemaakt voor de LMP-databank)

TABEL 6: Overheidsuitgaven voor activeringsmaatregelen in verhouding tot het BBP (Europese lidstaten en Noorwegen: 1998)

	B	DK	D	E	F	IRL	I	A	FIN	S	NO
2 beroepsopleiding	0,16	0,86	0,39	0,16	0,32	0,20	0,23	0,17	0,44	1,47	0,11
3 jobrotatie en arbeidsherverdeling	0,08	0,00		0,00					0,06		0,01
4 tewerkstellingsstimuli	0,27	0,32	0,06	0,19	0,19	0,12	0,18	0,04	0,07	0,07	0,04
5 inschakeling personen met een handicap	0,12	0,28	0,11	0,05	0,08	0,03	0,00	0,04	0,09	0,57	0,51
6 rechtstreekse jobcreatie	0,47	0,16	0,32	0,08	0,31	0,51	0,06	0,04	0,32	0,07	
7 stimuli voor het oprichten van een onderneming	0,00	0,04	0,03	0,03	0,00	0,06	0,01		0,03	0,08	0,00
categorieën 2 t/m 7	1,11	1,67	0,91	0,51	0,90	0,92	0,48	0,29	1,01	2,26	0,68
categorieën 4 en 6	0,74	0,48	0,38	0,27	0,49	0,63	0,25	0,08	0,39	0,15	0,04

Bron: LMP-databank (bewerking Steunpunt WAV)